

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 69/2011-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. apríla 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti I. M., H., zastúpeného advokátom JUDr. J. D., DrSc., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 71/95 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 71/95 p o r u š e n é b o l o .
2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 71/95 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietahov.

3. I. M. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 10 000 € (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť I. M. trovy právneho zastúpenia v sume 467,11 € (slovom štyristošesťdesiatšedem eur a jedenásť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. D., DrSc., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. februára 2011 doručená sťažnosť I. M., H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. D., DrSc., B., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 71/95.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 16. marca 1995 proti odporcovi – L., š. p., žalobu o vypratanie nehnuteľnosti a vyplatenie odškodného. Okresný súd v predmetnej veci uskutočnil niekoľko pojednávaní „*spravidla nasledujúcich za sebou v značných časových odstupoch*“ a uznesením z 12. februára 2004 ustanovil v tomto konaní znalca z odboru poľnohospodárstva a záhradníctva, avšak do dňa spísania sťažnosti ústavnému súdu vo veci samej nerozhodol.

Sťažovateľ podal 9. decembra 2010 sťažnosť na prieťahy adresovanú predsedovi okresného súdu, ktorá mala byť v súlade s § 65 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) vybavená v lehote 30 dní od jej doručenia, t. j. do 9. januára 2011. Podpredseda

okresného súdu podaním zo 17. decembra 2010 sťažovateľovi oznámil, že sa k jeho veci nevie vyjadriť, pretože sa spis v predmetnej veci nachádza u znalca, avšak prisľúbil, že ju bude sledovať a po vrátení spisu sa k jeho sťažnosti vyjadrí. Ďalším podaním z 25. januára 2011 predsedníčka okresného súdu sťažovateľovi oznámila, že jeho sťažnosť postúpila Krajskému súdu v Trnave.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na § 65 ods. 2 zákona o súdoch, podľa ktorého ak lehota podľa odseku 1 (lehota vybavenia sťažnosti do 30 dní odo dňa jej doručenia orgánu príslušnému na jej vybavenie) nemožno dodržať z dôvodu nemožnosti zabezpečenia podkladov na riadne vybavenie sťažnosti alebo v prípadoch náročných na prešetrenie, možno lehotu uvedenú v odseku 1 predĺžiť; sťažnosť však musí byť vybavená najneskôr do troch mesiacov odo dňa jej doručenia orgánu príslušnému na jej vybavenie. O každom predĺžení lehoty na vybavenie sťažnosti a o dôvodoch predĺženia je orgán vybavujúci sťažnosť povinný písomne upovedomiť sťažovateľa bez zbytočného odkladu v rámci lehoty podľa odseku 1.

Okresný súd sa ani v jednej z jeho odpovedí k sťažnosti sťažovateľa nevyjadril, neupovedomil ho, či boli prijaté opatrenia na zjednanie nápravy v predmetnej veci, t. j. nevysporiadal sa s ňou spôsobom určeným zákonom.

Predsedníčka okresného súdu v tomto prípade podľa sťažovateľa *„porušila dva krát zákon, lebo neuplatnila svoju zákonom určenú povinnosť prerokovať zistené nedostatky so sudcom konajúcim vo veci a súbežne porušila zákon tým, že rozhodovanie o sťažnosti preniesla na predsedníčku krajského súdu, ktorá nemá právomoc sťažnosť vybaviť“*.

Konanie v predmetnej veci pred okresným súdom trvá viac ako šesťnásť rokov. Vzhľadom na uvedené podľa sťažovateľa *„O dosiahnutí preventívneho účinku sťažnosti z hľadiska účinnej ochrany základných práv sťažovateľa možno v konaní uvažovať iba predstierané, za účelom ochrany Okresného súdu Trnava pred zodpovednosťou za porušenie sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.“*

Podľa sťažovateľa v materiálnom právnom štáte s náležitou mierou rozumnosti od neho nemožno požadovať, aby po bližšie neurčený čas v budúcnosti vyčkával, či okresný súd nepristúpi k preskúmaniu jeho sťažnosti a k rozhodnutiu o jej opodstatnenosti, pretože jeho zaťaženie takýmito požiadavkami *„nie je zlučiteľné s ústrednou zásadou spravodlivej rovnováhy, ktorá je východiskom k ochrane základných práv a slobôd v stave konfliktu medzi základným právom a iným záujmom chráneným právnym poriadkom“*.

Skutkový stav uvedenej veci nie je zložitý. Táto vec nepatrí medzi spory, ktoré musí okresný súd rozhodnúť podľa zložitej právnej úpravy relevantnej na rozhodnutie vo veci samej. Predmetná vec nie je skončená v dôsledku toho, že *„súd sa vecou nezaobrá pribežne, ale sporadicky sa k nej vracia vykonaním úkonu, na ktorý v primeranom čase nenadviaže vykonaním ďalšieho úkonu“*. Ako príklad takéhoto postupu okresného súdu možno uviesť postup po uskutočnení pojednávania 11. septembra 1996, ktorým okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie až na 25. marec 2002.

Sťažovateľ sám svoje správanie v rámci konania hodnotí ako aktívne, navrhoval a predložil dôkazy v prospech svojich vyjadrení a poskytoval okresnému súdu požadovanú súčinnosť.

Okresný súd opakovane v predmetnej veci *„nesprávne organizuje svoj procesný postup, dopúšťa sa nedostatkov, ktoré vedú k tomu, že stav sťažovateľovej právnej neistoty dosiaľ nie je právoplatne odstránený“*.

Sťažovateľ taktiež požiadal ústavný súd o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, pretože rozhodnutie o porušení ním označených práv nepovažuje za dostatočnú satisfakciu a v dôsledku postupu okresného súdu v tomto konaní utrpel *„psychickú ujmu spočívajúcu v pocitoch márnosti, nespravodlivosti a krivdy, že v rozhodnom čase nedosiahol spravodlivú ochranu svojich práv a právom chránených záujmov“*.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 71/95 porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže okresnému súdu v predmetnom konaní konať bez zbytočných prietáhov a prizná mu primerané finančné zadostučinenie v sume 16 000 €, ako aj náhradu trov konania v sume 463,16 €.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval, uznesením č. k. I. ÚS 69/2011-15 z 23. februára 2011 ju prijal na ďalšie konanie a vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. 1SprV/140/2011 zo 14. marca 2011, ktoré bolo doručené ústavnému súdu faxom 15. marca 2011 a poštou 21. marca 2011, konštatovala, že ide o právne a skutkovo zložitý súdny spor, a súčasne uviedla tento prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní: *„Do 3. 12. 2007 vybavoval vec JUDr. L. B. ml., ktorý bol najprv dočasne preložený na Krajský súd v Trnave a neskôr natrvalo. Od 3. 12. 2007 je vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. D. V.“*

Sťažovateľ, ako navrhovateľ, nebol pri podaní návrhu na začatie konania v r. 1995 zastúpený advokátom a jeho podanie nemalo náležitosti návrhu na začatie konania a až na základe výzvy súdu v r. 2008 doplnil návrh o podstatné náležitosti.

Vo veci boli zatiaľ vypracované dva znalecké posudky a dňa 2. 11. 2010 bol vo veci ustanovený tretí znalec z odboru geodézia a kartografia, ktorému bol spis aj zaslaný, avšak 27. 12. 2010 vrátil znalec spis s tým, že môže vypracovať znalecký posudok až za 6 mesiacov

pre mimoriadnu zaťaženosť. Po telefonickom dohovore so znalcom sudkyňa mu spis opätovne zaslala, pričom znalec uviedol, že sa pokúsi vypracovať znalecký posudok skôr ako za 6 mesiacov. Dlhá lehota na vypracovanie posudku je dôvodná, nakoľko v celej Slovenskej republike je len sedem znalcov geodetov, preto sú všetci znalci v tomto odbore mimoriadne zaťažení a ustanovovanie nového znalca by znamenalo ďalšie predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku. Je pravda, že konanie je vedené od r. 1995, avšak v období od 3. 12. 2007 bolo vytýčených 12 pojednávani (26. 5. 2008, 30. 7. 2008, 20. 10. 2008, 10. 12. 2009, 21. 1. 2010, 26. 1. 2010, 25. 2. 2010, 9. 3. 2010, 4. 5. 2010, 15. 7. 2010, 3. 8. 2010, 7. 10. 2010), pričom na deviatich pojednávaniach sa nezúčastnil právny zástupca sťažovateľa JUDr. D., pričom svoju neprítomnosť buď neospravedlnil vôbec, alebo ospravedlnil dodatočne z dôvodov kolízie pojednávani, pričom dôkazy o kolízii nedoložil. Na dvoch pojednávaniach požiadal o poskytnutie lehoty 60 dní a potom 30 dní na pokus o mimosúdnu dohodu. Na výzvy súdu ohľadne mimosúdnej dohody nereagoval ani po urgenciách. Z uvedeného vyplýva, že prieťahy v konaní v tomto období boli spôsobené právnym zástupcom sťažovateľa.“

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení z 21. marca 2011 (doručenom ústavnému súdu 25. marca 2011), ktorým reagoval na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1SprV/140/2011 zo 14. marca 2011, uviedol, že nesúhlasí s jej tvrdením o právnej a skutkovej zložitosti napadnutého konania, pretože konanie o vydanie nehnuteľnosti predstavuje *«samozrejmy právny inštitút v právnom poriadku spoločnosti, ktorá nielen verbálne, ale aj fakticky rešpektuje ľudské právo pokojne užívať svoj majetok... Pokiaľ ide o skutkovú zložitost' veci, nemožno ju vyvodit' zo samej skutočnosti, že súdu boli dosiaľ predložené dva znalecké posudky a „v súčasnosti sa spis nachádza u znalca z odboru geodézie a kartografie za účelom vypracovania tretieho znaleckého posudku“ (Vyjadrenie zo 14. 3. 2011, s. 1). Počet znaleckých posudkov nepreukazuje skutkovú zložitost' veci. Môže preukazovať rad iných okolností vrátane nesprávnej činnosti súdu, ktorý otáľal s rozhodnutím sporu a vlastnú nerozhodnosť zakrýva tak, že ustanovuje rad znalcov, aby oddialil okamih rozhodnutia o predloženej žalobe.»*

Vo vzťahu k ustanovovaniu znalcov počas konania podľa sťažovateľa okresný súd „neuviedol, ako odstránil stav právnej neistoty žalobcu tým, že ustanovil znalca, ktorého znalecký posudok následne neakceptoval ako dôkaz pre právoplatné rozhodnutie vo veci, naopak, ustanovil druhého znalca, s ktorého posudkom sa tiež neuspokojil pri zisťovaní skutkového stavu a potom ustanovil tretieho znalca, ktorý svoj posudok v ustanovenej lehote vôbec nepredložil a súd mu lehotu na vypracovanie posudku predĺžil, lehota v súčasnosti plynie bez akejkolvek istoty, že súd po dodaní tretieho znaleckého posudku prikročí k rozhodnutiu vo veci bez toho, aby ustanovil štvrtého znalca pre konanie.“

Za jednoznačný prieťah v napadnutom konaní sťažovateľ považuje najmä skutočnosť, že napriek žalobe podanej ešte v roku 1995 a dvom uskutočneným pojednávaniam (11. septembra 1996 a 25. marca 2002) bol okresným súdom vyzvaný na odstránenie nedostatkov žaloby až v roku 2008, teda v rozpore s § 43 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Sťažovateľ vo svojom stanovisku tiež poukázal na „značne rozdielnu mieru záujmu o vec, aj značne rozdielnu mieru aktivity vynaloženej za účelom odstránenia právnej neistoty“ v činnosti oboch sudcov, ktorí vo veci konali, t. j. JUDr. Ľ. B. ml., ktorý bol vo veci sťažovateľa zákonným sudcom od podania žaloby v roku 1995 a JUDr. D. V., ktorá vec prerokúva od 3. decembra 2007.

Sťažovateľ tiež vzhľadom na „povahu a účel svojho vyjadrenia k vyjadreniu Okresného súdu Trnava“ upravil bod 4 navrhnutého výroku nálezu ústavného súdu tak, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov za štyri úkony právneho zastúpenia a takto rozhodol:

„4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia 620,- euro, ktorú je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť advokátovi JUDr. J. D., DrSc. do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet...“

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal na ďalšie konanie uznesením z 23. februára 2011 I. senát ústavného súdu v zložení Milan Ľalík (predseda senátu), Marianna Mochnáčová a Peter Brňák (sudcovia). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2011 účinného od

1. marca 2011 I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Peter Brňák (predseda senátu), Marianna Mochnáčová (sudkyňa) a Milan Ľalík (sudca). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 71/95.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Predmetom konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 15 C 71/95 je vydanie nehnuteľnosti a náhrada za trvalé porasty z titulu reštitúcie, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a vec z právneho a skutkového hľadiska nevykazuje znaky náročnosti. Ústavný súd vychádzajúc z doterajšej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiaľ dosiahnutých výsledkov na záver konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali 16-ročný priebeh konania jeho zložitou, a preto nemôže akceptovať túto okolnosť uvedenú vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu k sťažnosti.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na

prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Ústavný súd vychádzajúc zo sťažnosti, jej príloh, stanoviska predsedníčky okresného súdu a vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa zistil, že k predĺženiu posudzovaného konania prispelo aj to, že právny zástupca sťažovateľa sa z dvanástich súdnych pojednávanií nariadených od 3. decembra 2007 nezúčastnil deviatich z nich, pričom svoju neprítomnosť neospravedlnil vôbec alebo dodatočne z dôvodu kolízie pojednávanií, a tiež dvakrát žiadal o poskytnutie lehoty na uzatvorenie mimosúdnej dohody, pričom na výzvy okresného súdu týkajúce sa výsledkov jej uzatvorenia nereagoval.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, pričom vzniknuté prietahy posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Postup okresného súdu sa predovšetkým v období od podania žaloby 16. marca 1995 do 3. decembra 2007, keď bola vec pridelená sudkyňi JUDr. D. V., vyznačuje nečinnosťou spočívajúcou najmä v jeho neefektívnom postupe. Ústavný súd preto nepovažuje za potrebné hodnotiť sporadické úkony okresného súdu v tomto období konania (dve uskutočnené pojednávania, nariadenie znaleckého dokazovania atď.), keďže okresný súd až v roku 2008, teda po 13 rokoch od podania žaloby, dospel k záveru, že toto podanie sťažovateľa nespĺňa náležitosti návrhu na začatie konania v súlade s § 42 OSP, a vyzval ho na jeho doplnenie. Tento postup okresného súdu je v príkrom rozpore s § 43 ods. 1 OSP, podľa ktorého sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia v prípade, že v stanovenej lehote účastník konania svoje podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania.

V ďalšom období (od začiatku roka 2008 do podania sťažnosti ústavnému súdu) konal okresný súd v zásade priebežne a zaoberal sa meritom veci, keď uskutočnil niekoľko pojednávanií a nariadil vo veci znalecké dokazovanie.

Argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v poukázaní na skutočnosť, že sťažovateľ nebol pri podaní žaloby zastúpený advokátom, jeho podanie nemalo náležitosti návrhu na začatie konania, na nevyhnutnosť znaleckého dokazovania a opakovanú neúčast' právneho zástupcu sťažovateľa na nariadených pojednávaniach, ktoré mali prispieť k doterajšej dĺžke konania, ústavný súd v okolnostiach prípadu neakceptoval. Okresným súdom uvedené skutočnosti jednotlivo ani vo vzájomnej spojitosti nemôžu odôvodňovať celkovú neprimeranú dĺžku posudzovaného súdneho konania, ktoré doteraz trvá viac ako 16 rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej, teda bez nastolenia právnej istoty sťažovateľa.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 71/95 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na tú skutočnosť, že predseda okresného súdu jeho sťažnosť na prieťahy v konaní doručenú 14. decembra 2010 nevybavil v zákonom ustanovenej lehote a zákonným spôsobom, ale ju postúpil na vybavenie predsedníčke Krajského súdu v Trnave, ústavný súd nie je kompetentný preskúmať v tomto smere postup všeobecných súdov. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na § 67 zákona o súdoch, podľa ktorého ak je sťažovateľ toho názoru, že sťažnosť, ktorú podal na príslušnom orgáne súdu, nebola ním riadne vybavená, môže požiadať do 30 dní od doručenia odpovede, s ktorou nie je spokojný, predsedu krajského súdu o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu.

III.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného

v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný vyplatiť ho sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané primerané finančné zadost'učinenie v sume 16 000 € poukazujúc najmä na jeho dlhodobo neisté právne postavenie, keď v rozhodnom čase nedosiahol ochranu svojich práv a právom chránených záujmov.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 15 C 71/95, ako aj na záver o dlhodobej nečinnosti jeho postupu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä skutočnosť, že konanie vo veci nie je ani po šiestnástich rokoch od jeho začiatku do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 10 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v tejto súvislosti zohľadnil aj skutočnosť, že okresný súd v napadnutom konaní v posledných troch rokoch pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vykonáva procesné úkony priebežne, čo vo svojom vyjadrení potvrdil aj sťažovateľ poukazujúc na diametrálne rozdielny spôsob vedenia konania od 3. decembra 2007, keď bola jeho vec pridelená na konanie a rozhodnutie inému zákonnému sudcovi.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2010 (prevzatie a príprava zastupovania) a dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 (písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie k sťažnosti zo 14. marca 2011). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2010 1/6 z výpočtového základu zo sumy 721,40 €,

čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 120,23 € a 7,21 € režijný paušál, teda spolu 127,44 €. Odmena advokáta za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 je 1/6 z výpočtového základu zo sumy 741 €, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 123,50 € a 7,41 € režijný paušál, teda za dva úkony právnej služby sumu 261,82 €. Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom zvýšená o daň z pridanej hodnoty (keďže advokát je jej platcom) tak predstavuje celkovú sumu 467,11 € (127,44 € plus 261,82 €; plus 20 % z 389,26 € = 467,11 €). Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu. Ústavný súd nepriznal trovy právneho zastúpenia za podanie sťažnosti na pried'ahy v konaní z 9. decembra 2010 predsedovi okresného súdu, pretože toto podanie nie je procesným úkonom uskutočneným v konaní pred ústavným súdom.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. apríla 2011